

А 2014

856 к

ИСЛАМДАҒЫ
ӨЗЕКТИ МӘСЕЛЕЛЕР
ЖАЙЫНДА
СҰРАҚ-ЖАУАПТАР

ХАНАФИ ЭДЭБИЕТТЕРІ

А 2014/856 к

**Қазақстан Республикасы
Дін істері агенттігі**

**ИСЛАМДАҒЫ
ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕР
ЖАЙЫНДАҒЫ
СҰРАҚ-ЖАУАПТАР**

Алматы
Баспалар үйі, 2014

МАЗМҰНЫ

I БӨЛІМ. ДІН ЖӘНЕ ҚОҒАМ ЖАЙЫНДА 20 САУАЛ

1. Зайырлылықтың атеизмнен айырмашылығы неде? Исламда зайырлылық туралы түсінік бар ма? 4
2. Ислам діні жаһандануға қарсы емес пе?..... 9
3. Дінаралық келісім, діндер сұхбаты дегенді жиі айтып жүрміз. Ислам шариғаты бұған қалай қарайды? 13
4. «Имам Ағзам ақидасын иржа қылған» деген пікірлерді көзіміз шалып жүр. «Иржа» деген не? Шынында да Имам Ағзам ақидасын иржа қылған ба? 17
5. Исламдағы ақида жайындағы көптеген тартыстар Аллаға мекен беруге байланысты болып келеді. Матуриди ақидасы бұл туралы не дейді? Жалпы ақиданың әртүрлі болуы қауіпті ме? 20
6. «Құран Кәрім ешқандай тілге, тіпті араб тіліне де аударылмайды. Құранның мағынасын түсіну үшін оның аудармасын оқымау керек. Аударманы оқыған кісі Алла тағаланың айтқандарын емес, аудармашының өзінше түсіндіргісі келгенін үйренеді» дегенді оқып жүрміз. Араб тілін білмейтін көпшілік Құранның мағынасын білу үшін аудармадан оқитыны белгілі. Шынында да, Құранның аудармасына тыйым салынған ба? 24
7. Ислам шариғаты бойынша әйелдер еркектерден

- төмен тұрады дейді білетіндер. Сонда исламда да әйел теңсіздігі бар ма? Басқа діндерде қалай?..... 28
8. Діни әдебиеттерде «рух» және «рухтар әлемі» туралы айтылып жатады. Осы мәселені қалай түсінуге болады? 34
9. Қазақ жерінде таралған исламның құқықтық тұрғыдан өз ерекшеліктері бар делінеді. Бұл ерекшеліктер неден танылады? 37
10. Исламда рационалистік ойлау «бидғат» санала ма? Фикһ кітаптарында қияс жасауға рұқсат берілген дейді. Қияс деген не? Оның шарифаттағы орны қандай?..... 41
11. Намаз оқымаған адамды көпір деу дұрыс па? 46
12. «Онлайн-неке» дегенді естудеміз. Интернет арқылы неке қиятындар шығыпты дейді бір таныстарымыз. Осынау жауапты нәрсеге осылай оңай-ақ байлам жасауға бола ма? 49
13. Оразаны Рамазан айының басында, ортасында, соңында үш күннен ұстауға бола ма?..... 54
14. Неге мұсылмандар діни сеніміне байланысты вакцинадан бас тартуда? Оның қандай негізі бар? 57
15. Адам өмірден өтпей тұрып, алдын ала жер белгілеп жатады. Ол дұрыс па? 59
16. Әжелеріміз көзі тірісінде суретке түсіре қояйын десең, өзیرهйіл көргендей шошынатын. Ескінің көзін көрген қарияларымыз неге олай етті? Шынымен-ақ шарифат бойынша суретке түсуге болмай ма? 61
17. Қазіргі таңда «халал су» деген пайда болды, ол қаншалықты дұрыс сөз? Сол «халал

- судан» ішпегендердің барлығы харам су ішіп жүр ме? 65
18. Доңыз терісінен тігілген киімдерді, аяқ киімді киюге бола ма? 67
19. Кока-коланың аударма мағынасына қарап, мұсылмандар ішпей қойды. Кейбіріміз әлі де ішеміз. Күнә жасап жүрген жоқпыз ба? 70
20. Базбір мұсылман бауырларымыз ҚМДБ-ның бекіткен пәтуасына қарамастан, өзге елдердің шешіміне мойынсұнып, нәтижесінде мұсылман қауымы жылда екіұдай күйді бастан кешіреді. Біз неліктен кейбір жылы жиырма тоғыз күн, кейбір жылы отыз күн ораза тұтамыз? 73

II БӨЛІМ. ДІН ЖӘНЕ ДӘСТҮР ЖАЙЫНДА 20 САУАЛ

1. Қорымның қасынан өтіп бара жатқанда бет сипадым. Автобуста бірге отырған ер адам «бұлай істеуге болмайды» деп дүрсе қоя берді. Осылай бет сипауды көз ашқалы үлкендерден көріп келеміз. Сонда оның дұрыс болмағаны ма? 80
2. Дүниеден өткен ата-бабаларға Құран бағыштауға бола ма? Оның дұрысы қалай болмақ? 83
3. Иіс шығару исламға жат па? Жаман түс көріп, қорқып немесе әлденені сүйіншілеп жеті нан тарату, ол дәмнің сауабын өлгендерге бағыштау дәстүрі қаншалықты дұрыс? 88
4. Бұрынғы кесенелерді қарасақ, қам кесектен, топырақтан тұрғызылған екен. Ал қазіргі кесенелерге қарасаңыз сарай, қамалдар секілді

- биік, үлкен. Құлпытас орнатудың әдебі мен тыйымдары қандай?..... 93
5. Жуырда «ақылы жоқтау айтушылар» туралы естідім. Жаназа кезінде өлікті ақылы түрде жоқтап жылайтын белгілі бір адамдар болады екен. Бұған қатысты ислам діні не айтады? Жалпы алғанда, жаназада мұндай «бастаушылардың» болғаны дұрыс па?..... 96
6. «Түркістанға зиярат ету кіші қажылыққа жатады» деген пікірмен келісуге бола ма? «Арыстанбабқа түне, Яссауиден тіле» деген сөздің астары қандай?..... 104
7. Кішкентай кезімізде ата-апаларымыз «көз тимесін» деп маңдайымызға қара күйе жағып қоятын. Көз тиюден осылай қорғануға бола ма? Көзмоншақ, тұмар туралы исламда қандай көзқарастар бар? 109
8. «Түкірту», «дем салдыру» деген түсініктер бар қарапайым отбасыларда. Баланың қызуы көтерілсе де, мазасызданып жыласа да қазақшылығы бар кісілерге ала жөнеледі. Бұл дұрыс па?..... 114
9. Соңғы кездері беташар, сәлем салу сияқты атам заманнан бері келе жатқан жөн-жоралғыларға қарсы тұратындар бой көрсетуде. Сонда осы дәстүрлердің орындалуы күнәға алып бара ма? 117
10. «Ай көрдік, аман көрдік, бұрынғыдай заман көрдік, жаңа айда жарылқа, ескі айда есірке» деп келетін тіркестерді ата-әжелеріміздің аузынан естіп өстік. Үлкендердің ай туғанда өстіп күбірлеуінің себебі неде?..... 122
11. Үйленетін болдық. Үлкендер жағы отқа май

- құю, отпен аластау салтын жасаймыз деп айтты. Шарифат мұндай дәстүрлер туралы не дейді? 124
12. Осыдан бірнеше жыл бұрын қайтыс болған атама Құран хатым түсірсем деп едім. Оның дұрыс орындалғанын қалай білсем болады? Құранды кімдер түсіреді? 129
13. Адам о дүниеге аттанғаннан кейін жыртыс, тәбәрік беру, киім тарату сияқты үрдістер орын алып жатады. Бұл шарифатқа қайшы емес пе? Ал қаралы үйде тамақ пісіру исламға қайшы келмей ме? 131
14. Үйленбекші болып ем. Бірақ мен сүйген қыз өз руласым болып шықты. Ата-анамыз қарсы. Ал намаз оқитын кей бауырлар «исламда бір анадан тумаған болсаңдар, сүт бауыр болмасаңдар үйлене беруге болады» дегенді айтады. Не істеген жөн? Ислам руға қалай қарайды? 134
15. Менің қызым қазір бой жетіп келеді. Өзі намазын үзбей оқиды. Араласатын достарының бәрі намаз оқымайды. Қазір қызымызға бір отбасы құда түсіп жатыр. Алайда балалары намаз оқымайды. Біз қызымызды ондай жігітке бергіміз келмейді. Қызымның намаз оқымайтын жігітке тұрмысқа шығуына бола ма? 136
16. Үлкендердің Құран оқылғанда пышақты жасырып қоятыны бар. Исламда оған қатысты пәтуа бар ма? 138
17. Жұмада мешітке арнайы барып Құран оқытамыз. Сол кезде молдаға ақша береміз. Басында жанымдағыларға қарап бере салатынымын. Қазір бұл әрекетім дұрыс па, жоқ па деп ойлана-

- тын болдым. Мұның дінге қайшылығы жоқ па?..... 140
18. Жыл сайын 31 мамыр күні саяси қуғын-сүргін құрбандарын аза тұтамыз. Өткен ғасырдың 30-жылдары халқымыздың ширегіне жуығы және ұлт зиялылары қолдан жасалған зұлматтан қырғын тапты. Осы қырғында жан-тәсілім еткен ата-бабаларымызды шейіт деп айтуымызға бола ма? 142
19. Базбіреулердің көзқарасынша, ислам мәдениетіне Мәуліт мерекесін түркілер енгізген көрінеді. Шынында да, солай ма? Ал, түбі түркіден тарайтын біз – қазақ халқы Мәулітті тойлағанбыз ба? 145
20. «Қазақ мәдениеті – қазақтың дәстүрлі діни танымы» деген түсінік дұрыс айтылған ба? Мәдениет пен діни танымды бір деп қарауға бола ма? 148
- Авторлар туралы мәліметтер..... 151